

TEKSTE NAUDOJAMOS SANTRUMPOS IR TERMINAI

Santrumpa/terminas	Santrumpos/termino išaiškinimas
BP arba Bendrasis planas	Keičiamas Klaipėdos miesto teritorijos bendrasis planas
Klaipėdos BP	Klaipėdos miesto bendrasis planas
KNNP	Kuršių nerijos nacionalinis parkas
KVJU arba Uostas	Klaipėdos valstybinis jūrų uostas
LEZ	Laisvoji ekonominė zona
LR	Lietuvos Respublika
NKP	Nekilnojamasis kultūros paveldas
PAV	Poveikio aplinkai vertinimas
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
SPAV AND	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentas

BP SPRENDINIŲ STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO TIKSLAS, PASKIRTIS

Vadovaujantis Klaipėdos miesto bendrojo plano keitimo Planavimo darbų programa, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. AD1-885, yra nustatytos Klaipėdos miesto bendrojo plano keitimu planuojamos ir nagrinėjamos teritorijos.

Planuojama teritorija – Klaipėdos miesto savivaldybės teritorija (pagal Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2015 m. sausio 29 d. sprendimą Nr. T2-10 „Dėl pritarimo Klaipėdos miesto teritorijos ribų pakeitimo planui“). Teritorijos plotas – 9795,39 ha (1 pav.).

Nagrinėjama teritorija – Klaipėdos miesto savivaldybės teritorija ir jai gretimos bei funkciškai susietos priemiestinės zonos (Klaipėdos rajono savivaldybės seniūnijos ar jų dalys). Preliminarus nagrinėjamos teritorijos plotas – 29100 ha. Nagrinėjama teritorija apibrėžta įvertinus Klaipėdos miesto bendrojo plano sprendinių stebėsenos už 2007–2013 metus ataskaitoje nurodytą periferinę zoną, Klaipėdos rajono bendrojo plano sprendiniuose numatytas priemiestinės perspektyvinės plėtros bei kitas urbanistinės plėtros teritorijas, Klaipėdos rajono seniūnijų ribomis ir Lietuvos statistikos departamento oficialiais duomenimis, nurodančiais gyventojų skaičiaus augimą gyvenamosiose vietovėse (1 pav.).

Planavimo pagrindas - Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimas Nr. T2-16 „Dėl Klaipėdos miesto bendrojo plano keitimo pradžios ir keitimo tikslų nustatymo“.

Klaipėdos miesto bendrojo plano keitimo rengimo esminės nuostatos:

- planuojamos teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptys nustatomos ir konkretizuoti bendrojo plano sprendiniai rengiami ne trumpesniai nei 10 metų laikotarpiui. Plane bus numatomos nagrinėjamos teritorijos raidos kryptis iki 2050 metų ir parengti sprendiniai planuojamai teritorijai iki 2030 metų;
- bendrojo plano sprendiniai galios neterminuotai arba tol, kol bus parengtas ir patvirtintas jį keičiantis to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentas.

1 pav. Planuojama ir nagrinėjama teritorijos

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimo Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 130-4650 su vėlesniais pakeitimais) III skyriaus 6.3 punktu, plano SPAV privaloma atlikti, kai „rengiamas ar keičiamas bendrasis planas“.

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas leidžia įvertinti galimą BP sprendinių poveikį planuojamos teritorijos gamtinei ir socialinei bei ekonominei aplinkai, išnagrinėjant įvairias BP sprendinių alternatyvas, numatyti ir įvertinti galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes, pasiūlyti reikiamas preliminaras prevencines ir kompensacines priemones galimoms neigiamoms pasekmėms išvengti ir/ar sumažinti bei anksčiau paminėtais aspektais optimalius sprendinius tolimesniam jų plėtojimui ir įgyvendinimui.

Visuomenės dalyvavimo BP strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose tvarka

BP sprendinių SPAV procese visuomenė dalyvavo vadovaujantis LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakyme Nr. D1-455 „Dėl visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 136-4970, su vėlesniais pakeitimais) nurodytais reikalavimais.

Visuomenės dalyvavimo BP sprendinių SPAV procese procedūros yra:

- pranešimas apie pradedamą rengti BP ir jo sprendinių SPAV;
- viešas supažindinimas su BP koncepcinių sprendinių projektu bei BP SPAV ataskaita;
- informavimas apie patvirtintą BP koncepciją.

BP sprendinių strateginio pasekmių aplinkai vertinimo proceso dalyviai

BP SPAV proceso dalyviai yra:

- planavimo organizatorius – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorius;
- BP rengėjas - UAB „Urbanistika“ ir UAB „Sweco Lietuva“;
- SPAV subjektai;
- visuomenė.

Rengiamas BP yra savivaldybės lygmens ir jo SPAV vertinimą atliko šie SPAV subjektai:

- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentas;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis padalinys;
- Klaipėdos miesto savivaldybė;
- Klaipėdos rajono savivaldybė;
- Neringos savivaldybė

BP SPAV ATASKAITOS SANTRAUKA

2018 m. kovo-balandžio mėn. UAB „Sweco Lietuva“ parengė „Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo SPAV apimties nustatymo dokumentą“. BP sprendinių SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo pateiktas SPAV subjektams ir gautos jų išvados dėl minėto dokumento kokybės. Atsižvelgiant į kai kurias SPAV subjektų išvadas SPAV AND buvo patikslintas, į kitas pastabas buvo pateikti argumentuoti atsakymai ir paaiškinimai.

2018 m. balandžio-gegužės mėn. buvo atliktas BP SPAV ir parengta „Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo SPAV ataskaita“, kuri buvo pristatyta visuomenei bei pateikta SPAV subjektams ir gautos jų išvados dėl minėto dokumento kokybės. Atsižvelgiant į kai kurias SPAV subjektų išvadas SPAV ataskaita buvo patikslinta, į kitas pastabas buvo pateikti argumentuoti atsakymai ir paaiškinimai (žr. pridedamą SPAV subjektų išvadų vertinimo pažymą).

Pagrindinės BP sprendinių SPAV metu taikytos nuostatos:

- Vertinimas atliktas šioms BP koncepcinėms alternatyvoms:
 - Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos Nr. 1 alternatyva (Alternatyva „1“) – nieko nekeisti, t. y. atitinka situaciją, jei Klaipėdos miestas būtų vystomas pagal šiuo metu galiojančio BP sprendinius, o aplinkos būklė planuojamoje teritorijoje būtų įtakojama galiojančio BP sprendinių.
 - Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos Nr. 2 alternatyva (Alternatyva „2“) – įgyvendinami BP keitimo sprendiniai.

jas palyginant ir su esama būkle (Alternatyva „0“);

- Atliktas BP koncepcinių alternatyvų funkcinių teritorijų pokyčių kiekybinis vertinimas alternatyvas palyginant tarpusavyje bei su esama būkle (Alternatyva „0“);
- Daugumoje kokybinis vertinimas atliktas BP koncepcinių sprendinių pasekmių gamtinei (aplinkos orui, klimatui, paviršiniam vandeniui, dirvožemiui, žemės gelmėms, krantams, kraštovaizdžiui, bioįvairovei, saugomoms gamtinėms teritorijoms ir kt.), socialinei (visuomenės sveikatos, socialinių aspektų) ir ekonominei (materialaus turto, nuosavybės ir kt.) aplinkai atžvilgiu vadovaujantis tvaraus vystymosi principais;
- Vertinimas atliktas BP koncepcinių alternatyvų pasekmes kiekvienam aplinkos komponentui apibūdinant šiais aspektais: tiesioginės, netiesioginės, trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, kaupiamosios, sąveikaujančios teigiamos, neigiamos bei įvertinant jų suminį reikšmingumą;
- BP koncepcinių alternatyvų pasekmių vertinimas neapsiriboja vien tiesiogiai planuojama teritorija, tačiau dalinai apima ir galimus sprendinius už jos ribų nagrinėjamoje teritorijoje.
- Pasekmės vertintos ne tik nustatant pasekmių riziką ir reikšmingumą, bet ir pasiūlant preliminaras prevencines priemones, leidžiančias išvengti pasekmių ar jas sumažinti bei neutralizuoti ir/ar kompensuoti.

- Pažymėtina, kad šiuo metu yra baigiamas rengti Klaipėdos valstybinio jūrų uosto teritorijos bendrasis planas, kurio metu jau buvo atliktos pilnos plano sprendinių SPAV procedūros. Minėtame plane tolimesnei uosto plėtrai pasirinktos 4-os alternatyvos sprendiniai yra integruoti į rengiamo Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano koncepcijos Alternatyvą „2“. Todėl atliekant šį BP SPAV pasekmės dėl KVJU plėtros sprendinių buvo vertinamos remiantis jau paminėtos SPAV ataskaitos rezultatais ir išvadomis;
- Kadangi kai kurių plano sprendinių įgyvendinimas patenka ir į PAV įstatymo reglamentuojamą sferą, detalus planavimo ir SPAV metu įvertintų bei pasirinktų sprendinių alternatyvų vertinimas ir detalizavimas bus atliekamas PAV proceso metu sekančiuose planavimo ar projektavimo etapuose teisės aktuose nustatyta tvarka.

BP įgyvendinimo sprendiniai gali turėti įvairaus reikšmingumo pasekmes šiems aplinkos elementams:

Gamtinės aplinkos:

- aplinkos orui;
- klimatui
- paviršiniam vandeniui;
- dirvožemiui;
- žemės gelmėms;
- krantams;
- kraštovaizdžiui;
- saugomoms teritorijoms;
- biologinei įvairovei (augmenijai ir gyvūnijai).

Socialinės-ekonominės aplinkos:

- kultūros paveldo vertybėms.
- visuomenei ir jos sveikatai;
- socialinėms sąlygoms;
- ekonominėms sąlygoms.

Pasekmės aplinkos orui

Susisiekimo infrastruktūros sprendinių ir transporto pasekmės. Planuojamoje teritorijoje įgyvendinant BP sprendinius didžiausios pasekmės aplinkos orui sietinos su iš transporto priemonių vidaus degimo variklių į aplinkos orą išmetamais teršalais. Susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turės reikšmingas tiesiogines (keičiasi transporto priemonių išmetamų teršalų kiekis, lokalizacija ir pasiskirstymas), nuolatinės, labiau teigiamas (mažėja išmetamų teršalų kiekis centrinėje miesto dalyje) ir neigiamas (didėja išmetamų teršalų kiekis naujų/labiau apkraunamų susisiekimo infrastruktūros objektų artimiausioje aplinkoje) pasekmes aplinkos orui.

Šiluminės energijos gamybos sprendinių pasekmės sietinos su kuro degimo produktų išmetimu į aplinkos orą. Šilumos gamybos sprendiniai turės reikšmingas tiesiogines (keičiasi išmetamų teršalų kiekis, lokalizacija), nuolatinės, teigiamas (mažėja išmetamų teršalų kiekis šiaurinėje miesto dalyje panaikinus katilinę Danės g.; centralizuotas šiluminės energijos tiekimas, alternatyvūs šiluminės energijos tiekimo būdai, draudimas statyti katilines esamuose ir plečiamuose miesto gyvenamuosiuose rajonuose) ir neigiamas (didėja išmetamų teršalų kiekis dėl naujo šilumos ir elektros generavimo šaltinio įrengimo pramonės rajone) pasekmes aplinkos orui. Pažymėtina, kad pasekmių aplinkos orui požiūriu palankesnė Alternatyva „2“ (jei atsisakoma statyti planuotą naują šilumos šaltinį vietoje panaikinamos katilinės Danės g.).

KVJU plėtros sprendiniai leistų į KVJU atplaukti daugiau ir didesnės keliamosios galios laivams bei žymiai padidinti krovos uoste apimtį, tai reikšmingas tiesiogines (didėja išmetamų teršalų kiekis), nuolatinės, neigiamas pasekmes aplinkos orui.

Pramoninių teritorijų plėtros pasekmės. Pramoninių teritorijų plėtojimas abiejų alternatyvų atveju numatomas Klaipėdos LEZ ir šiauriau Baltijos pr. esančioje teritorijose bei priemiesčio teritorijose piečiau Klaipėdos miesto. Pramoninių teritorijų plėtojimas turės vidutiniškai reikšmingas tiesiogines (tikėtinas išmetamų teršalų kiekio didėjimas), nuolatinės, neigiamas pasekmes aplinkos orui.

Pažymėtina, kad dalis bendrojo plano sprendinių laikytini pasekmių aplinkos orui mažinimo priemonėmis (transporto srautų nukreipimas pietinio aplinkkelio nuo miesto centrinės dalies, naujos ekologiškos viešojo transporto rūšies įvedimas į viešojo transporto maršrutinį tinklą, katilinės Danės g. panaikinimas ir kt.).

Pasekmės klimatui

Pasekmės klimatui įgyvendinant/įgyvendinus BP sprendinius būtų tiesioginės (į aplinkos orą išmetamos ŠESD), trumpalaikės (iš mobilių taršos šaltinių) sprendinių įgyvendinimo metu ir ilgalaikės (iš mobilių ir stacionarių taršos šaltinių) įgyvendinus BP sprendinius, neigiamos (į aplinkos orą išmetamos ŠESD), nereikšmingos 1 Alternatyvos atveju (neplanuojami ŠESD emisijos pokyčiai) ir vidutiniškai reikšmingos teigiamos 2 Alternatyvos atveju (galimas ŠESD emisijos sumažėjimas panaikinus katilinę Danės g.).

Pasekmės paviršiniam vandeniui

BP sprendinių įgyvendinimo pasekmės paviršiniams vandens telkiniams būtų tiesioginės (vandens teritorijų pokyčiai savivaldybės teritorijoje, nuotekų centralizuotas nuotekų surinkimas ir valymas bei

išleidimas į paviršinio vandens telkinius, Klaipėdos sąsiauriu tekančio vandens hidrodinaminiai ir hidrocheminiai pokyčiai įgyvendinus uosto plėtros sprendinius) ir ilgalaikės (pasireišk ilgą laiką), teigiamos (planuojama nuotekų tinklų infrastruktūros plėtra, centralizuotai surenkant ir tvarkant buitines, gamybines ir paviršines nuotekas nuo esamų ir planuojamų teritorijų bei objektų, į paviršinius vandens telkinius išleidžiant iki nustatytų reikalavimų išvalytas nuotekas, sumažėtų nekontroliuojamos taršos atvejų), mažai ir vidutiniškai reikšmingos (įgyvendinus nuotekų tinklų infrastruktūros sprendinius, sutvarkius pagerėtų paviršinių vandens telkinių kokybę; vykdant uosto plėtrą ir įgyvendinus papildomas prevencines priemones, hidrodinaminių pasekmių pokytis išliktų panašus kaip esamoje būklėje, sumažėtų druskingo vandens sklaida į marias). Lyginant su esama situacija abiejų koncepcinių alternatyvų įgyvendinimo pasekmės paviršiniams vandens telkiniams savivaldybės ribose būtų panašios.

Pasekmės dirvožemiui

BP sprendinių įgyvendinimo pasekmės dirvožemiui būtų tiesioginės (dalyje teritorijų pašalinamas dirvožemio sluoksnis tiesiogiai nukasant) ir ilgalaikės (dalyje planuojamos teritorijos dirvožemio sluoksnis pašalinamas visam laikui), neigiamos (dirvožemio sluoksnis visiškai pašalinamas dideliuose plotuose, dalis pažeidžiamų užmiesčio teritorijų buvo naudojamos žemės ūkio paskirčiai), tačiau mažai reikšmingos arba vidutiniškai reikšmingos (didžioji dalis nukasto dirvožemio išsaugoma ir panaudojama pažeistų teritorijų rekultivacijai bei gerbūvio sutvarkymui, planuojamos teritorijos nėra tiesiogiai naudojamos žemės ūkio paskirčiai, dirvožemio sluoksnio pasiskirstymo pokyčiai vyktų palaipsniui įsisavinant atskiras teritorijas ir įgyvendinant sprendinius). Lyginant su esama situacija abiejų koncepcinių alternatyvų įgyvendinimo pasekmės dirvožemiui savivaldybės ribose lyginant su „0“ alternatyva būtų panašios.

Pasekmės žemės gelmėms

Pasekmės žemės gelmėms abiejų alternatyvų atvejais būtų tiesioginės (tiesiogiai pažeidžiamos ar įtakojamos žemės gelmės), trumpalaikės (statybos darbų pasekmės) ir ilgalaikės (geriamojo vandens poreikis), sąveikaujančios (išteklų gavybos, transportavimo metu galima laikina aplinkos oro tarša), mažai reikšmingos neigiamos (ženklus uolienų kiekis pašalinamas iš natūralaus slūgsojimo aplinkos uosto akvatorijoje) ir nereikšmingos arba mažai reikšmingos teigiamos (papildomas pajamos karjerų ir vandens tiekimo įmonių naudotojams ir jų darbuotojams, papildomi mokesčiai į valstybės biudžetą už išgautus žemės gelmių išteklius). Didesnė pasekmės žemės gelmėms būtų įgyvendinant BP sprendinius alternatyvos „2“ atveju. Taikant išankstines prevencines priemones galima būtų išvengti arba dalinai sumažinti galimas neigiamas pasekmes žemės gelmėms.

Pasekmės krantams

Pasekmės krantams abiejų koncepcinių alternatyvų atvejais būtų netiesioginės (daugiau ar mažiau uosto molų blokuojama nuosėdų pernaša išilgai jūros kranto, dėl planuojamų sprendinių gali būti įtakojami krantai), ilgalaikės, neigiamos (tikėtina krantų erozijos rizika) ir reikšmingos (prarandama dalis rekreacinių teritorijų (papildinio zonos), reikalauja papildomų krantotvarkos priemonių). Didesnės pasekmės krantams būtų įgyvendinus sprendinius KVJU akvatorijoje Alternatyvos „2“

atveju. Taikant prevencines priemones galima būtų maksimaliai sumažinti galimas neigiamas pasekmes krantams.

Pasekmės biologinei įvairovei

BP sprendinių įgyvendinimo metu pasekmės augalijai būtų tiesioginės (planuojamos infrastruktūros sprendinių įgyvendinimui šaiurinėje dalyje būtų iškertama miško juosta (Alternatyvos „2“ atveju), planuojamose naujai įsisavinti ir užstatyti teritorijose pašalinama sausumos žemesnioji augalija), ilgalaikės (pasireiškia ilgą laiką), sąveikaujančios (įtakoja bioįvairovės gyvensenos sąlygas), neigiamos (mažėja „žaliųjų“ teritorijų), mažai ir vidutiniškai reikšmingos (mažėja „žaliųjų“ teritorijų, nors išsaugomų ir planuojamų naujų „žaliųjų“ teritorijų būklė turėtų pagerėti).

BP sprendinių įgyvendinimo metu pasekmės gyvūnijai būtų tiesioginės (įsisavinant naujas teritorijas, vykdant žemės ir statybų bei akvatorijų gilinimo darbus tikėtinos tiesioginės pasekmės vabzdžių, smulkiųjų žinduolių, dugno buveinėms), neigiamos (fizinis individų sunaikinimas, buveinių plotų mažėjimas), mažai ir vidutiniškai reikšmingos (galimai tinkamų buveinėms klestėti plotų sunaikinimas, individų gyvensenos sąlygų sutrikdymas). Didesnėmis pasekmėmis bioįvairovei lyginant su „0“ alternatyva pasižymėtų koncepcinė Alternatyva „2“. Pasekmes gali sumažinti prevencinių priemonių taikymas.

Pasekmės kraštovaizdžiui

Pasekmės kraštovaizdžiui Alternatyvos „1“ atveju būtų tiesioginės, ilgalaikės (sprendiniai įgyvendinami ilgam laikotarpiui), teigiamos, mažai reikšmingos. Alternatyvos „2“ atveju pasekmės būtų tiesioginės, ilgalaikės, neigiamos, vidutiniškai reikšmingos.

Pasekmės saugomoms gamtinėms teritorijoms

BP sprendinių įgyvendinimo metu pasekmės saugomoms teritorijoms Alternatyvos „1“ atveju būtų nereikšmingos (planuojami sprendiniai neturėtų neigiamų pasekmių saugomoms teritorijoms ir artimiausiai jų aplinkai). Alternatyvos „2“ atveju galimos tiesioginės, trumpalaikės (sprendinių įgyvendinimo metu) ir ilgalaikės (įgyvendinus sprendinius), neigiamos (laikinos pasekmės sprendinių įgyvendinimo metu), mažai reikšmingos (įgyvendinti sprendiniai sumažintų druskingo vandens sklaidą į Kuršių marias). Didesnėmis pasekmėmis saugomoms teritorijoms lyginant su „0“ alternatyva pasižymėtų Alternatyva „2“. Pasekmes gali sumažinti prevencinių priemonių taikymas.

Pasekmės kultūros paveldo objektams

Pasekmės NKP vertybėms abiejų Alternatyvų atveju būtų tiesioginės ir netiesioginės, ilgalaikės (sprendiniai įgyvendinami ilgam laikotarpiui), teigiamos (numatoma išsaugoti istorinį urbanistinį audinį ir charakteringą erdvinę struktūrą, paryškinant NKP vertybių savitumą; rekreacinių teritorijų vystymas), mažai reikšmingos (prieš įgyvendinant sprendinius bus įvertinamas galimas neigiamas poveikis ir, jei toks poveikis būtų nustatytas, numatomos šio poveikio išvengimo ar sumažinimo priemonės).

Pažymėtina, kad bet kokia rekreacinė veikla NKP vertybių teritorijoje galima tik ta apimtimi, kiek tai neprieštaraus KNNP tvarkymo planui ir kitiems veiklą reglamentuojantiems teisės aktams. Svarbu paminėti, kad abiejų alternatyvų numatyti sprendiniai prisidėtų prie nekilnojamo kultūros paveldo

atgaivinimo, t. y. atitiktų LRS 1994 m. gruodžio 22 d. priimto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 (Žin., 1995, Nr.3-37 su vėlesniais pakeitimais) 26 str. 1 p., kuriame nurodyta, kad nekilnojamas kultūros paveldas integruojamas į visuomenės gyvenimą, pritaikant jį taip naudoti, kad geriausiai atsiskleistų paveldo vertingosios savybės ir būtų sudarytos galimybės jį pažinti, taip pat puoselėjant kultūrinį kraštovaizdį.

Pasekmės visuomenės sveikatai

Įgyvendinus sprendinius neigiamų pasekmių rizika sietina su įsikursiančių įmonių plėtojimų veiklų augimu ir galimai augančiu neigiamu poveikiu dėl rizikos veiksnių (triukšmo, kvapo, oro taršos), tačiau atsakingai ir saugiai vykdant planuojamas ūkinės veiklas ši rizika būtų minimali.

KVJU transporto koridorių realizavimas, LEZ teritorijos integravimas į miesto ir užmiesčio susisiekimo tinklą, viešojo transporto aptarnavimo pagerinimas, naujos ekologiškos viešojo transporto rūšies taikymas, susisiekimo pėsčiomis ir dviračiais infrastruktūros plėtra ir kt. sprendiniai Alternatyvos „2“ atveju prisidės prie mažėjančios autotransporto kelio aplinko oro ir triukšmo taršos. Alternatyvos „2“ atveju naujos transporto jungties įrengimas į šiaurinį uosto terminalą su nauju geležinkelio įvadu įrengimo pasekmės artimiausiai gyvenamajai aplinkai būtų mažinamos taikant prevencines priemones (buferinės zonos sprendinys, triukšmo slopinimo sienutės ir pan.).

Abiejų alternatyvų atveju reikšmingiausi urbanistinės dalies sprendiniai galintys turėti įtakos visuomenės sveikatai: nenaudojamų pramoninių ir kt. teritorijų konversija į mišrios paskirties teritorijas, želdynų sistemos plėtojimas ir rekreacinių teritorijų vystymas. Alternatyvos „1“ atveju planuojamos konvertuojamos teritorijos sudarytų apie 15-20 ha, Alternatyvos „2“ atveju - apie 234 ha. Alternatyvos „1“ ir Alternatyvos „2“ atvejais žaliųjų teritorijų mažėtų 31-34,5%, tačiau pokyčiai numatomi šiuo metu nenaudojamų, apleistų teritorijų sąskaita. Įgyvendinus alternatyvos „2“ sprendinį dėl formuojamos subalansuotos rišlios pagrindinių miesto želdynų plėtros, nustatomos reikšmingesnės teigiamos pasekmės lyginant su Alternatyva „1“, atsižvelgiant į tai, kad tai turės didesnę teigiamą prevencinį poveikį mažinant triukšmą ir oro taršą esamoms ir planuojamoms gyvenamosioms/visuomeninėms teritorijoms. Rekreacinių teritorijų vystymo sprendiniai turės ilgalaikių teigiamų pasekmių visuomenės sveikatai (abiejų alternatyvų atveju). Alternatyvos „2“ atveju rekreacinės teritorijos sudarytų 330 ha, atitinkamai 3,4% viso savivaldybės teritorijos ploto, Alternatyvos „1“ atveju - 212 ha, atitinkamai 2,2%.

BP sprendinių įgyvendinimo metu ir juos įgyvendinus pasekmės visuomenės sveikatai būtų tiesioginės (transporto ir ūkinės veiklos triukšmas, aplinkos oro tarša) ir netiesioginės (epizodinė emocinė įtampa), trumpalaikės (tik sprendinių įgyvendinimo metu) ir ilgalaikės, sąveikaujančios (suminis mobilių taršos šaltinių intensyvumo+triukšmo+aplinkos oro taršos poveikis), neigiamos, tačiau mažai (Alternatyva „1“) ar vidutiniškai reikšmingos (Alternatyva „2“). Didesnėmis pasekmėmis visuomenės sveikatai pasižymėtų Alternatyva „2“ dėl didesnių plėtros apimčių. Pasekmių galima išvengti arba jas sumažinti taikant savalaikes prevencines priemones.

Siekiant sumažinti galimas neigiamas BP sprendinių pasekmes visuomenės sveikatai ar jų išvengti būtina vadovautis visuomenės sveikatos saugą, aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais, planuojamoms ūkinėms veikloms, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka privaloma atlikti poveikio aplinkai ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūras, taip pat triukšmo, oro ir kvapų

sklaidos prognozes tikslinti techninių projektų metu. Numatomos ir papildomos priemonės: optimalus darbų ir eismo organizavimas ir valdymas; sausuoju metu laiku vykdant statybos darbus netoli gyvenamųjų teritorijų būtina drėkinti kelius, dulkančius krovinius vežti uždengtus; aplinkosauginių priemonių, pažangių technologijų diegimas gamybos, logistikos ir kt. įmonėse, stacionarių aplinkos oro taršos šaltinių ir poveikio aplinkos orui stebėseną; perkant darbų paslaugas darbų rangovui nustatyti reikalavimus dėl naudojamų transporto priemonių ir mechanizmų triukšmo emisijų ribojimo; mažiau triukšmingos technikos ir įrangos naudojimas statybų ir veiklos metu; triukšmo slopinimo barjerų įrengimas nesant galimybės sumažinti triukšmą artimiausioje gyvenamojoje/visuomeninėje aplinkoje; poveikio požeminiam vandeniui monitoringas; savalaikė, profesionali komunikacija su bendruomene ir viešai prieinama informacija apie planuojamus sprendinius ir jų galimas pasekmes; savalaikis ir operatyvus reagavimas į pagrįstas gyventojų pastabas ir skundus sprendinių įgyvendinimo metu/įgyvendinus sprendinius ir kt.

Pasekmės socialinėms sąlygoms

Tiesioginių ir netiesioginių naujų laikinų ir pastovių darbo vietų sukūrimas dėl naujų ūkinių veiklų atsiradimo ar esamų plėtros, miesto gyventojų užimtumo augimas būdingas abiejų koncepcinių alternatyvų sprendiniams, tačiau reikšmingesnis Alternatyvos „2“ atveju ir siejamas su miesto ir KVJU plėtros sprendiniais. Įgyvendinus Alternatyvos „2“ sprendinius, kurie sutampa ir dera su Klaipėdos miesto ekonominės plėtros strategijos 2030 tikslais planuojama įkurti 2000 naujų įmonių, 25 000 naujų darbo vietų, palaikyti stabilų žemą (4-6%) nedarbo lygį, pritraukti 400 000 apgyvendintų turistų ir kt. Taigi nuosekliai vystoma KVJU plėtra, pramoninių teritorijų plėtra/konversija, rekreacinio potencialo didinimas, turizmo sektoriaus vystymas ir kiti sprendiniai numato teigiamas pasekmes darbo rinkai.

Pagrindinė Klaipėdos miesto gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis - vidaus ir išorės migracija. Siekiant sustabdyti gyventojų kraustymąsi į Klaipėdos rajoną, Alternatyvos „2“ vienas iš sprendiniuose numatytų tikslų - plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti socialinės rūpybos objektų integraciją. Alternatyvos „2“ atveju modernizuojant esamas ir įsisavinant naujas plėtros teritorijas, formuojant policentrinę miesto struktūrą, kiekviename pocentryje bus kuriama aplinkinės gyvenamąsias teritorijas aprūpinanti socialinė, kultūros, sporto ir rekreacijos infrastruktūra, kuri padės ne tik sumažinti gyventojų kelionių laiką, mažins spūstis, bet ir pritrauks naujus gyventojus (planuojama 40 000 daugiau gyventojų).

BP sprendinių įgyvendinimo (statybos) metu pasekmės socialinei aplinkai būtų tiesioginės (teritorijų reikalingų plėtrai išpirkimo klausimai, darbo jėgos poreikis ir gyventojų pajamos), netiesioginės (nerimas dėl turto vertės, galimų aplinkos būklės pokyčių), laikinos (pasireiškia trumpą laiką tik statybos metu), mažai reikšmingos neigiamos (Alternatyva „1“) ir vidutiniškai reikšmingos neigiamos (Alternatyva „2“). Įgyvendinus BP sprendinius pasekmės socialinei aplinkai būtų tiesioginės, ilgalaikės (numatomas 10 ir daugiau metų trunkantis poveikis), vidutiniškai reikšmingos teigiamos (Alternatyva „2“) ir mažai reikšmingos neigiamos (Alternatyva „1“). Didžiausiomis teigiamomis pasekmėmis socialinei aplinkai pasižymi Alternatyva „2“.

Siekiant sumažinti sprendinių įgyvendinimo metu galinčias atsirasti neigiamas pasekmes socialinei aplinkai, tikslinga statybos darbus organizuoti taip, kad darbai būtų organizuojami vengiant piko valandų - taip sumažinant tikimybę padidinti triukšmo ir oro taršą gatvių apylinkėse bei nepadidinti

transporto srautų šiose gatvėse. Taip pat, siekiant išvengti visuomenės pasipiktinimo ir neigiamo emocinio poveikio, tikslinga užtikrinti efektyvią komunikaciją su visuomene, išsklaidančią gyventojų baimes dėl grėsmės socialinei gerovei. Savalaikė, profesionali komunikacija su bendruomene ir viešai prieinama informacija apie planuojamus sprendinius ir jų galimas pasekmes bei adekvatus atlyginimas už patiriamas pasekmes.

Pasekmės ekonominėms sąlygoms

Įgyvendinus BP sprendinius pasekmės ekonominei aplinkai būtų tiesioginės (tiesioginės investicijos, BVP augimas), vidutinės trukmės ir ilgalaikės (numatomas 10 ir daugiau metų trunkantis poveikis), teigiamos (sukuriamos palankios sąlygos verslui ir investuotojams, Klaipėda taptų patraukliu regiono centru, mokami ženklūs mokesčiai į šalies ir savivaldybės biudžetus, didelio masto socio-ekonominis impulsas regiono darbo rinkai ir vietiniam verslui), vidutiniškai reikšmingos (Alternatyvos 1 atveju) ir labai reikšmingos (Alternatyvos 2 atveju) (ilgalaikis poveikis regionui su galimomis antrinėmis teigiamomis pasekmėmis). Didesnėmis pasekmėmis ekonominei aplinkai, lyginant su alternatyva „0“ pasižymėtų BP koncepcinė Alternatyva „2“.

Išvada

Apibendrintu BP koncepcinių alternatyvų pasekmių įvertinimu tvaraus vystymosi principais nustatyta, kad sprendinių pasekmės gamtinei, socialinei bei ekonominei aplinkai lyginant su „0“ Alternatyva būtų labiau teigiamos įgyvendinant BP sprendinius pagal Alternatyvą „2“.

Vertinant atskirai BP koncepcinių alternatyvų pasekmes gamtinei aplinkai nustatyta, kad labiau teigiamos jos būtų įgyvendinant BP sprendinius pagal Alternatyvą „1“, socialinei ir ekonominei aplinkai - pagal Alternatyvą „2“.

Pažymėtina, kad:

- Koncepcinės alternatyvos sprendinių konkretizavimo ir įgyvendinimo atveju būtina planuoti ir taikyti jau šiame vertinime siūlomas neigiamų pasekmių išvengimo ir/ar jų sumažinimo bei kompensavimo prevencines priemones, kurios daugeliu atvejų leistų išvengti arba ženkliai sumažinti galimas pasekmes atskiriems vertintiems aplinkos komponentams;
- prieš įgyvendinant sprendinius, jų galimas poveikis aplinkai bei būtinos prevencinės priemonės turi būti įvertinti ir patikslinti atliekant konkrečios planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūras pagal PAV įstatymo reikalavimus, gaunant atsakingos institucijos teigiamą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių.
- Atsižvelgiant į bendrojo plano SPAV procedūrų metu gautas pastabas ir pasiūlymus, konkretizuoti siūlomos įgyvendinti alternatyvos sprendiniai, jų įgyvendinimo eiliškumas ir etapai bus detalizuoti, specifiukuoti ir pasiūlyti bendrojo plano baigiamojoje dokumentacijoje.